

Nr 348.

Av herr **Holmbäck**, *angående minskning av arbetsbördan för lärjungarna i realskolan.*

Vid 1938 års riksdag hemställde jag i motion i andra kammaren nr 336, att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t hemställa om utredning rörande en minskning av timantalet i läsåmnena i realskolans nedersta klasser samt om framläggande av på denna utredning fotade förslag. Utgångspunkten för motionen var uttalandena i 1938 års statsverksproposition om — i och för sig mycket glädjande — åtgärder för att den obligatoriska slöjdundervisningen skulle träda i kraft. Ett genomförande av den obligatoriska slöjdundervisningen innebure emellertid den konsekvensen, att timantalet för realskolans nedersta klasser skulle komma att ligga mycket högt; för lärjungar, som deltaga i musik och gymnastik, skulle timantalet bli i klass 1° 36, i klass 2° 38, i klass 3° 38, i klass 1° 38 och i klass 2° 39. Då till det skolarbete, som toge sig uttryck i detta timantal, lades hemläxor, kunde resultatet lätt bli överansträngning med de menliga verkningar, som därav vore en följd. En beskärning av t. ex. ämnena tyska och matematik borde därför äga rum.

Andra kammarens första tillfälliga utskott yttrade i anledning av motionen i sitt utlåtande nr 4 följande:

»Motionären har tänkt sig, att en lindring i arbetsbördan skulle kunna åstadkommas genom en nedskärning av kurserna i vissa ämnen. Utskottet vågar ej yttra sig i frågan om i hur stor utsträckning en sådan reduktion av kurserna kan företagas utan att undervisningsresultatet blir lidande. Ännu mindre vill utskottet uttala någon mening om i vilka ämnen sådan nedskärning skulle vara lämplig. Utskottet anser emellertid icke uteslutet, att en sådan åtgärd skulle vara lycklig, och vill ifrågasätta, huruvida icke en utredning skulle komma att visa, dels att vissa ämneskurser äro belastade med sådant lärostoff, som utan olägenhet kunde undvaras, dels att hemarbetet stundom blir onödigt pressande därför att kravet på minneskunskap, t. ex. i fråga om rätt oviktiga detaljer, kanske drives väl långt.

Då motionären emellertid motiverat sin begäran om utredning endast med att införandet av obligatorisk slöjdundervisning skulle göra arbetsbördan så mycket tyngre och utskottet för sin del anser, att införandet av 2—3 timmars slöjdundervisning i veckan ej ensamt och i och för sig kan medföra någon större och allvarligare risk för överansträngning, då vidare motionären begär, att utredningen skall gälla blott de nedre klasserna i realskolan, och utskottet har anledning förmoda, att risken för överansträngning torde vara större i de högre klasserna, samt då till sist motionären begär utredning blott om *minskning av timantalet* i läsåmnena och utskottet anser sig

ha skäl att ifrågasätta, om ej möjligen en minskning av hemuppgifterna bättre kunde föra fram till det åsyftade resultatet, nämligen lindring av arbetsbördan i realskolan, kan utskottet ej tillstyrka bifall till motionen.»

Det torde framgå av vad nu angivits, att utskottet icke i princip ställde sig avvisande till motionen, men ansåg att den i motionen begärda utredningen borde omfatta hela realskolan och borde avse icke blott begränsning av timantalet utan även alternativt av hemuppgifterna. Att vid dylikt förhållande utskottet icke föreslog utredning efter de linjer, utskottet själv angav, torde haft sin grund i att ett tillfälligt utskott icke äger gå utanför ramen för den motion, över vilken den avger utlåtande. För min del ansluter jag mig gärna till utskottets uppfattning om den vidd, den blivande utredningen bör hava. Möjligen kunna även andra spörsmål därvid tagas upp. Den morgonbön, varmed arbetet för dagen nu inledes och som tager 15 à 20 minuter, kunde måhända ersättas genom en högtidsstund en gång i veckan, t. ex. vid veckoarbetets början eller slut, varigenom någon ytterligare timmes fritid skulle kunna vinnas.

På grundval av vad nu sagts får jag därför hemställa,

att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t begära utredning om minskning av arbetsbördan för lärjungarna i realskolan och framlägga för riksdagen på denna utredning fotade förslag.

Uppsala 23 januari 1939.

Ake Holmbäck.